

Бекітемін:

«Нұр-Бөбек» мектепке дейінгі

шағын орталығының

менгерушісі **Т. Е. Бейсеева**

28.08

**2023-2024 оқу жылына арналған ересек топ балаларына арналған
«Қазақ тілі» ұйымдастырылған іс-әрекеттің
ПЕРСПЕКТИВАЛЫҚ ЖОСПАРЫ**

Ұйымдастырылған іс-әрекет: Қазақ тілі
Балалардың жасы: 4 жасан
Топ: Ересек топ «Балдырған»

Айы	Апта	Ұйымдастырылған іс-әрекеттің міндеттері	Ойындар
Қыркүйек	1 апта	Қазақ тіліне тән дыбысын жеке, сөз ішінде анық айтуға баулу. Артикуляциялық және дауыс аппаратын, сөйлеуді нысалу, фонематикалық естуді, анық және қалыпты қарқынмен сөйлей білуді дамыту. Тұрмыстық заттардың атауларын дұрыс атау арқылы адам өміріне қажеттілігі туралы жай сөйлемдермен айтуға жаттықтыру, жай сөйлемдегі сөздерді септік жалғаулары арқылы дұрыс байланыстыруға үйрету.	Дид. ойын «Қатты, жәй, баяу» Мақсаты: қазақ тіліндегі сөздерді дұрыс айтуға, есте сақтай білуге, қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс дыбыстауға үйрету. Д/ойын: «Не артық?» Мақсаты: Күнделікті өмірде қолданылатын атауларымен балалардың сөздік қорын молайту. Ойлау тыңдау қабілеттерін одан ары қарай дамыту.
	2 апта	Қазақ тіліне тән ө, і дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуға баулу. Ыдыс-аяқ атауларын таныстырып, дыбыстарды анық айтуға үйрету. Тірек сызба қолдану арқылы жаңылтпаш жаттау.	Д/ойын: «Орнымен қой» Мақсаты: Ыдыс-аяқ атауларын ажыратып атауға үйрету, сөйлеуде заттардың атауын дұрыс айтқызу.
	3 апта	Қазақ тіліндегі сөздерді дұрыс айтып, есте сақтай білуге үйрету. Күнделікті тұрмыста пайдаланатын көмекшілер атауларын қазақ тілінде дұрыс атауға үйрету, «Бұл не? Не істейді?» сұрақтарына жауап бергізу.	Д/ойын: «Сықырлы қап» Мақсаты: Заттардың атауын дұрыс атап, жәй сөйлемдер құрай білуге дағдыландыру. Д/ойын: «Ұлттық ыдыс аяқ түрлері» Мақсаты: Ұлттық ыдыстардың аттарын атай, оларды толықтыруға қажетті құралдарды тапқызу, ыдыстардың жалпы және жеке атауларын меңгерту, ұлттық құндылықтарымыз туралы білімдерін көтеру.
	4 апта	Қазақ тіліне тән ө, і, ғ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуға баулу. Ұлттық ыдыстардың аттарын атай, оларды толықтыруға қажетті құралдарды тапқызу, ыдыстардың жалпы және жеке атауларын меңгерту, ұлттық құндылықтарымыз туралы білімдерін көтеру.	

Қазан	1 апта	Қазақ тіліне тән ү,ғ дыбыстарын тыңдап, ажырата білуге, дұрыс дыбыстап, есте сақтауға үйрету. Артикуляциялық аппаратты дамыту бойынша жұмысты жалғастыру. Ағаш атауларымен таныстыру, шағын мәтінді жетек сұрақтармен мазмұндату.	Дид. ойын «Тыңда, қайтала және айт» Мақсат: Қазақ тіліне тән ү,ғ дыбыстарын тыңдап, ажырата білуге, дұрыс дыбыстап, есте сақтауға үйрету. Артикуляциялық аппаратты дамыту бойынша жұмысты жалғастыру. Д/ойын: «Барлығы нешеу?» Мақсаты: Зат есімді жекеше және көпше түрде айта білуге дағдыландыру. Дид. ойын: «Керсінше» Мақсат: Мағынасы қарама-қарсы сөздерді тандауға жаттықтыру. (антонимдер). Д/ойын: «Кімде қандай гүл?» Мақсаты: Гүлдердің аттарын анық айтуға, түстерін ажыратып, жәй сөйлем құрай білуге баулу. Әңгіме тыңдау. Сұрақ-жауап Ы. Алтынсарин «Бақша ағаштары» Мақсаты: Әңгімені тыңдай білуге баулу. Қойылған сұраққа дұрыс жауап беруге үйрету. Балалардың сөздік қорын, тіл байлығын дамыту.
	2 апта	Қазақ тіліне тән ү,ғ,қ дыбыстарын дұрыс айту дыбыстап, есте сақтауға үйрету. Артикуляциялық аппаратты дамыту бойынша жұмысты жалғастыру.	Дид. ойын: «Ағашты тап» Мақсаты: Балалардың есте сақтау қабілеттерін жетілдіру, ағаштардың атауын анық айтуға үйрету.
	3 апта	Қазақ тіліне тән ү,ғ,қ дыбыстарын дұрыс айту дыбыстап, есте сақтауға үйрету. Артикуляциялық аппаратты дамыту бойынша жұмысты жалғастыру. Балалардың есте сақтау қабілеттерін жетілдіру, ағаштардың атауын анық айтуға үйрету.	Дид. ойын «Жаңғырық» Мақсат: Қазақ тіліне тән ө,қ дыбыстарын дұрыс дыбыстау, осы дыбыстарды қатыстырып сөйлем ойлап табу. Өз ойын жайылма сөйлемдермен жеткізуге мүмкіндік беру.
	4 апта	Гүлдердің аттарын анық айтуға, түстерін ажыратып, жәй сөйлем құрай білуге баулу. Жұмбақ шешу арқылы, балалардың ой-өрістерін арттыру. Мақалдардың мағынасын түсіндірумен бірге тәрбиелік жағын аша отырып, баланы ауыз әдебиетіне қызығушылығын, шешендікке баулу. Әр сөзді орынды қолдануға шақыру.	Дид. ойын «Тапқыштар» Көкөністерді сипаттау арқылы астарлы сұрақтарға жауап іздеу. Баланың логикалық ойлауын дамыту.
Қараша	1 апта	Қазақ тіліне тән ө,қ, дыбыстарын дұрыс дыбыстау, осы дыбыстарды қатыстырып сөйлем ойлап табу. Өз ойын жайылма сөйлемдермен жеткізуге мүмкіндік беру. Көкөністерді сипаттау арқылы астарлы сұрақтарға жауап іздеу. Баланың логикалық ойлауын дамыту.	
	2 апта	Қазақ тіліне тән ө,қ, дыбыстарын дұрыс дыбыстау, осы дыбыстарды қатыстырып сөйлем ойлап табу. Өз ойын жайылма сөйлемдермен жеткізуге мүмкіндік беру. Көкөністер туралы білімдерін толықтыру. Көкөністерді ұстап ажырата білуге үйрету.	

3 апта	Қазақ тіліне тән ә, ө, қ, ғ дыбыстарын дұрыс дыбыстау, осы дыбыстарды қатыстырып сөйлем ойлап табу. Көкөністің пішінін геометриялық фигурамен сәйкестендіру.	Д.ойын: «Пішініне сәйкес айт» Мақсаты: Көкөністің пішінін геометриялық фигурамен сәйкестендіру.
4 апта	Қазақ тіліне тән ә, ө, қ, ғ дыбыстарын дұрыс дыбыстау, осы дыбыстарды қатыстырып сөйлем ойлап табу. Өз ойын жайылма сөйлемдермен жеткізуге мүмкіндік беру. Көкөністер (қызанақ, қияр, сәбіз, орамжапырақ) туралы түсініктерін кеңейту. Есте сақтау қабілеттерін одан ары қарай жетілдіру, үлгіге сүйене отыра байланыстырып сөйлем құрастыру.	Дид ойын: «Ғажайыпқалта» Балалардың көкөністер туралы білімдерін толықтыру. Көкөністерді ұстап ажырата білуге үйрету. Дид ойын: «Қандай көкөністі алдың?» Мақсаты: көкөністер (қызанақ, қияр, сәбіз, орамжапырақ) туралы түсініктерін кеңейту. Есте сақтау қабілеттерін одан ары қарай жетілдіру, үлгіге сүйене отыра байланыстырып сөйлем құрастыру.
1 апта	Қазақ тіліне тән «қ, ғ, ұ». дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету: Артикуляциялық аппаратты дамыту бойынша жұмысты жалғастыру. Жай сөйлемдер құрай білуге, қарапайым сұрақтарға жауап беруге үйрету (Бұл кім? Бұл не?).	Дид.ойын «Кім көп сөздерді атайды» Мақсат: Қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету, «Қ, ғ, ұ» әрпінен басталатын сөздерді ойлап табу. Фонематикалық қабылдауды дамыту (айтылуын ерекшелеу және берілген дыбысты сөздерде есту қабілетін дамыту)
2 апта	Қазақ тілінде айтылған сөздерді тыңдай білуге, дұрыс айтып, есте сақтауға үйрету. Педагогтың нұсқауы бойынша қарапайым әрекеттерді орындай білуге үйрету (бер, алып кел, ал). Жеміс пен көкөністі пішініне қарай айту, түсін дұрыс атау, зейінін, есте сақтау қабілетін, ауызша сөйлеуін дамыту.	Д.ойын: «Сипаттау бойынша тап» Мақсат: Жай сөйлемдер құрай білуге, қарапайым сұрақтарға жауап беруге үйрету (Бұл кім? Бұл не?). Д.ойын: «Сиқырлы қап» Мақсат: Жеміс пен

Қантаp	3 апта	Қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету, «Қ, ғ, ұ» әрпінен басталатын сөздерді ойлап табу. Фонематикалық қабылдауды дамыту (айтылуын ерекшелеу және берілген дыбысты сөздерде есту қабілетін дамыту) көкөністер мен жемістерді ажырата білуді жетілдіру, жалпылауш сөздерді сөйлеуде қолдануға үйрету, ауызша сөйлеуін, есте сақтауын, зейінін дамыту.	көкөністі пішініне қарай айту, түсін дұрыс атау, зейінін, есте сақтау қабілетін, ауызша сөйлеуін дамыту. Д.ойын: « Екі себет » Мақсат: көкөністер мен жемістерді ажырата білуді жетілдіру, жалпылауш сөздерді сөйлеуде қолдануға үйрету, ауызша сөйлеуін, есте сақтауын, зейінін дамыту.
	4 апта	Қазақ тіліне тән «қ, ғ, ұ». дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету: Артикуляциялық аппаратты дамыту бойынша жұмысты жалғастыру. Көкөністермен жемістерді бір бірінен ажыратуға үйрету. Есте сақтау қабілеттерін жетілдіру.	Д/ойын: Лого « Көкөністер » Мақсаты: Көкөністермен жемістерді бір бірінен ажыратуға үйрету. Есте сақтау қабілеттерін жетілдіру.
Қантаp	1 апта	Артикуляциялық және дауыс аппаратын анық сөйлей білуді дамыту.Қазақ тіліне тән қ,ү, ұ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуға баулу. Үлгі бойынша жай сөйлемдер құра білуге үйрету.	Д.ойын: « Дыбысты дұрыс қайтала » Мақсат: Артикуляциялық және дауыс аппаратын анық сөйлей білуді дамыту.Қазақ тіліне тән ү, ұ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуға баулу.
	2 апта	Артикуляциялық және дауыс аппаратын анық сөйлей білуді дамыту.Қазақ тіліне тән қ,ү, ұ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуға баулу. Қарым-қатынас барысында балаларды қойылған сұрақтардың сипатына сәйкес хабарлы сөйлеммен жауап беруге дағдыландыру.	Д.ойын: « Не жок? » Мақсаты: Зейінді дамыту, берілген заттардың тізбегін есте сақтауға үйрету.
	3 апта	Қазақ тіліне тән қ,ү, ұ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуға баулу. Артикуляциялық аппаратты дамыту бойынша жұмысты жалғастыру. Сөздерді дұрыс айтуға, мағынасын түсіну дағдыларын қалыптастыру. Үй жануарларын сипатына қарай ажырата білуге,сипаттауға үйрету.	Д.ойын: « Не екенін тап? » Мақсат: Сөздерді дұрыс айтуға, мағынасын түсіну дағдыларын қалыптастыру. Үй жануарларын сипатына қарай ажырата білуге,сипаттауға үйрету.
			Д.ойын: « Дұрыс айт » Мақсат: Өңгіме құрастыру. Мнемотаблица бойынша үй жануарларын сипаттау.

4 апта	Қазақ тіліне тән қ, Ү, Ұ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуға баулу. Есте сақтау, ойлау қабілетін, сезіну шапшаңдығын дамыту.	Д. ойын: «Болады –болмайды» Мақсат: Есте сақтау, ойлау қабілетін, сезіну шапшаңдығын дамыту.
1 апта	Балаларды үйренген әріптерді қайталап дұрыс айта білуге дағдыландыру. Қазақ тілінетән дыбыстарды дұрыс айтуға жаттықтыру. Отбасы мүшелерін ағау (аға, әже, әке, ана, іні, әпке, аға, сiңiлi, қарындас). Өз жанұясы туралы әңгімелесуге үйрету.	Дид. ойын «Әріптер әлемі» Мақсаты: балаларды үйренген әріптерді қайталап дұрыс айта білуге дағдыландыру. Қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтуға жаттықтыру.
2 апта	Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Артикуляциялық және дауыс аппаратын, сөйлеуде тыныс алуды анық сөйлей білуді дамыту. Қазақ тіліне тән ә. і. қ. ғ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуға баулу. Сөздің грамматикалық құрылымын дұрыс құрастыруды жетілдіру. Сын есімдерді зат есіммен байланыстыра білуге үйрету.	Дид. ойын: «Отбасы мүшелерін ата» Мақсаты: Отбасы мүшелерін атау (аға, әже, әке, ана, іні, әпке, аға, сiңiлi, қарындас). Өз жанұясы туралы әңгімелесуге үйрету.
3 апта	Қазақ тіліне тән ә. і. қ. ғ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуға баулу. Сюжеттік суреттің мазмұнын айта білуге қалыптастыру. Сөйлемдегі сөздерді үйлестіру қабілеттерін жетілдіру: зат есім мен сын есімді байланыстырып Сөйлеудің монологтық түрін дамыту; әңгімені жалғастыра білуге дағдыландыру.	Дид. ойын « Менде бар..... » Мақсат: Сөздің грамматикалық құрылымын дұрыс құрастыруды жетілдіру. Сын есімдерді зат есіммен байланыстыра білуге үйрету.
4 апта	Қазақ тіліне тән дыбыстарды қатыстырып сөздер ойлап табу. Сөздерді жіктеп, тәуелдеп, септеп қолдана білуді жалғастыру. «Отбасы» санамағын жаттауға үйрету. Шағын жаттаулар арқылы есте сақтау қабілетін жетілдіру.	Дид. игра «Менің отбасым» (сурет бойынша әңгіме) Мақсат: Сюжеттік суреттің мазмұнын айта білуге қалыптастыру. Сөйлемдегі сөздерді үйлестіру қабілеттерін жетілдіру: зат есім мен сын есімді байланыстырып Сөйлеудің монологтық түрін дамыту; әңгімені жалғастыра білуге дағдыландыру.
1 апта	Артикуляциялық және дауыс аппаратын, сөйлеудің тыныс алу, фонематикалық кестуді, анық және қалыпты қарқынмен сөйлей білуді дамыту. Қазақ тілінетән ө, қ, Ү, Ұ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуға баулу. Отбасы мүшелеріне қажетті сыйлықты таңдап, жайылма сөйлемдер құрай білуге үйрету.	Дид. ойын «Қатты, жәй, баяу» Мақсаты: Артикуляциялық және дауыс аппаратын, сөйлеудің тыныс алу, фонематикалық кестуді, анық және қалыпты қарқынмен сөйлей білуді дамыту. Қазақ тіліне тән ө, қ, Ү, Ұ,

Cayip	2 апта	Қазақ тіліне тәнө, қ, Ү, Ұ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуғабаулу. Отбасы мүшелеріне қажетті сыйлықты тандап, жайылма сөйлемдер құрай білуге үйрету.	і, ғ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуғабаулу. Дид. Ойын: «Кімнің сыйлығы?» Отбасы мүшелеріне қажетті сыйлықты тандап, жайылма сөйлемдер құрай білуге үйрету.
	3 апта	Балаларды көпше етістікті қолдану арқылы, сөздік қорын молайту. Ойлау, қабылдау қабілеттерін арттыру, өз-өзіне сенімді болуға тәрбиелеу. Отбасы құндылығы туралы түсініктерін кеңейту. Отбасылық мерекелер туралы түсініктерін қалыптастыру. Зат есіммен етістікті байланыстырып жәй сөйлемдер құрай білуге дағдыландыру.	Дид. Ойын: «Мерекені ата» Мақсаты: «Отбасы құндылығы туралы түсініктерін кеңейту. Отбасылық мерекелер туралы түсініктерін қалыптастыру. Зат есіммен етістікті байланыстырып жәй сөйлемдер құрай білуге дағдыландыру.
	4 апта	Қазақ тіліне тәнө, қ, Ү, Ұ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуғабаулу. Балаларға ұлттық киіз үйдің құрылысын білуге үйрету. Өлең жолдарымен қимыл-қозғалыс түрлерін жасап киіз үй құру. Сөздік қорларын молайту.	Дид. Ойын: Бұл не? Бұл кім? Мақсаты: Балаларды көпше етістікті қолдану арқылы, сөздік қорын молайту. Ойлау, қабылдау қабілеттерін арттыру, өз-өзіне сенімді болуға тәрбиелеу.
	1 апта	Қазақ тілінде айтылған сөздерді тындай білуге, дұрыс айтып, есте сақтауға үйрету. Қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету: қ, ө, ғ, Ү. Артикуляциялық аппаратты дамыту бойынша жұмысты жалғастыру Балалардың құстар туралы білімдерін жетілдіре түсу. Суреттер бойынша есте сақтау қабілетін дамыту.	Дид. Ойын: «Қазақ халқының ұлттық киіз үйінің құрылысын ата және орналастыр» Мақсаты: Балаларға ұлттық киіз үйдің құрылысын білуге үйрету. Өлең жолдарымен қимыл-қозғалыс түрлерін жасап киіз үй құру. Сөздік қорларын молайту. Д.ойын: «Сөздер» Мақсаты: Қазақ тілінде айтылған сөздерді тындай білуге, дұрыс айтып, есте сақтауға үйрету. Қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету: қ, ө, ғ, Ү Артикуляциялық аппаратты дамыту бойынша жұмысты жалғастыру Д.ойын: «Не артық?» Мақсаты: Балаларды суретке қарап, оларды топтастыруға үйрету. Құстар мен жануарлардың жеке және жалпы аттарын айтқызу.
	2 апта	Қазақ тіліне тән қ, ө, ғ, Ү әріптерін дұрыс дыбыстауға, айтуға баулу. Балаларды берілген тапсырманы ойнап оқытырып шешуге баулу. Ойыншартын түсініп, ондағы жұмбақты дұрыстындай білуге үйрету. Сөздік қорларын молайту.	Д.ойын: «Сандық» Мақсаты: Балаларды берілген тапсырманы ойна

3 апта	Қазақ тіліне тән қ, ө, ғ, ү әріптерін дұрыс дыбыстауға, айтуға баулу. Балалардың ойлау қабілеттерін, сөйлеу мәдениетін одан ары қарай жетілдіру, заттарды атап үйрету.	отырып шешуге баулу. Ойын шартын түсініп, ондағы жұмбақты дұрыс тыңдай білуге үйрету. Сөздік қорларын молайту.
4 апта	Қазақ тіліне тән қ, ө, ғ, ү әріптерін дұрыс дыбыстауға, айтуға баулу. Байланыстыра сөйлеуге үйрету, заттар арасындағы кеңістіктерге назар аударту, үстеулерді белсендіру. Балаларды септік жалғауларын жалғауға үйрету.	Д.ойын: «Құстарға қалай көмектесеміз?» Мақсаты: Балалардың құстар туралы білімдерін жетілдіре түсу. Суреттер бойынша есте сақтау қабілетін дамыту. Тапнақтар«Құстар» Мақсаты:Балалардың есте сақтау қабілеттерін дамыту. Ана тіліндегі дыбыстарды анық айтып, дұрыс сөйлей білуіне ықпал жасау. Дидактикалық ойын: «Өтештің отбасын тап» Мақсаты: Балалардың ойлау қабілеттерін, сөйлеу мәдениетін одан ары қарай жетілдіру, заттарды атап үйрету. Дидактикалық ойын «Қарға қалай тамақтанды?» Мақсаты: Байланыстыра сөйлеуге үйрету, заттар арасындағы кеңістіктерге назар аударту, үстеулерді белсендіру. Балаларды септік жалғауларын жалғауға үйрету. Дидактикалық ойын: «Не қайтеді?» Мақсаты: Табиғаттағы құбылыстардың шығаратын дыбыстарының аталуын және жануарлар мен құстарға қатысты сөздер үйрету.
1 апта	Сөздерді дыбыстарды атап беру, артикуляциялық аппаратын дамыту, дауыс ырғағы бойынша жұмысты жалғастыру, ойлау қабілеттерін дамыту. Байланыстыра сөйлеуге үйрету, етістіктерді белсендіру, ойлау қабілетін дамыту.	«Естіп алақаныңды соқ» Мақсаты: сөздерді дыбыстарды атап беру, артикуляциялық аппаратын дамыту, дауыс ырғағы бойынша жұмысты жалғастыру, ойлау қабілеттерін дамыту.

2 апта	Қазақ тіліндегі сөздерді дұрыс айтып, есте сақтай білуге үйрету. Қазақ тіліне тән ерекше дыбыстарды айт: қ, ұ. Мақалдардың мағынасын түсіндірумен бірге, тәрбиелік жағын аша отырып, балаларды ауыз әдебиетіне, шешендікке баулу.	Дид. ойын: «Мен бастаймын, сен жалғастыр» Мақсаты: Қазақ тіліндегі сөздерді дұрыс айтып, есте сақтай білуге үйрету. Қазақ тіліне тән ерекше дыбыстарды айт: қ, ұ. Дидактикалық ойын «Көпір» Мақсаты: Байланыстыра сөйлеуге үйрету, етістіктерді белсендіру, ойлау қабілетін дамыту. Дид. ойын «Әңгімені жалғастыр» Мақсаты: Берілген сурет бойынша оған дейінгі және одан кейінгі оқиғаны ойлап табуға үйрету. Байланыстырып сөйлеуін, шығармашылық қиялдарын дамыту.
3 апта	Қазақ тіліндегі сөздерді дұрыс айтып, есте сақтай білуге үйрету. Қазақ тіліне тән ерекше дыбыстарды айт: қ, ұ. Берілген сурет бойынша оған дейінгі және одан кейінгі оқиғаны ойлап табуға үйрету. Байланыстырып сөйлеуін, шығармашылық қиялдарын дамыту.	
4 апта	Сөздерді дыбыстарды атап беру, артикуляциялық аппаратын дамыту, дауыс ырғағы бойынша жұмысты жалғастыру, ойлау қабілеттерін дамыту. Балалардың байланыстырып сөйлеуін дамыту. Жалғауларды дұрыс жалғап айтуын қадағалау.	Ойын: «Мақал жарыс» Мақсаты: Мақалдардың мағынасын түсіндірумен бірге, тәрбиелік жағын аша отырып, балаларды ауыз әдебиетіне, шешендікке баулу. Дид. ойын: «Мен бастаймын, сен қолта» Мақсаты: Балалардың байланыстырып сөйлеуін дамыту. Жалғауларды дұрыс жалғап айтуын қадағалау.